

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

Ιανουάριος 1963 — Δεκέμβριος 1964

Τεύχη 1 — 10

*Επιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

	Σελ.	Τεῦχος
<i>Τῆς Συντάξεως</i> : Ἡ ἔκδοσις	1	1
» » : Προβλήματα σχετιζόμενα μετὰ τὴν σύνταξιν ἀναλυτικοῦ προγράμματος	1	B
» » : Ὑπόμνημα πρὸς ἔξοχ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρησκευμάτων	1	4
» » : Πρὸς τὸν δεῦτερον τόμον μας	1	6

Μ Ε Λ Ε Τ Ε Σ

I. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ

<i>Κ. Ἀνανιάδης</i> : Ἡ ἀγροτική ἐκπαίδευσις στὰ πλαίσια τῆς γενικῆς Παιδείας	15	6
<i>Κ. Ἀνανιάδης - Γ. Μαραγκουδάκης</i> : Ἀγροτική καὶ Ἀγροτεχνική ἐκπαίδευσις στὴν Ἑλλάδα	59	7
<i>Φιλίπ Βερνόν</i> : Σύγχρονοι ἀπόψεις περὶ νοημοσύνης καὶ μετρήσεως αὐτῆς (μεταφρ. Τ. Πασσάκου-Κυριαζοπούλου)	19	2
» » : » » »	15	3
<i>Ἄρ. Βουγιούκα</i> : Τὰ φαινόμενα τῆς προσαρμογῆς στὴ λειτουργία τῆς ἀντιλήψεως	3	4
» » : Ἡ διαδικασία τῆς μαθήσεως	51	7
<i>Θεοφράστου Γέρου</i> : «Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμισις» (κριτικὴ)	8	5
<i>Γ. Γεωργιάδης</i> : Τὸ Ἀμερικανικὸν σύστημα ἐκπαιδεύσεως	92	8
<i>Π. Ε. Δέρα</i> : Ὑπαρξισμὸς - Ἀγωγή, Ψυχολογία καὶ Ψυχιατρικὴ	161	9
<i>Ἔρנסτ Κασίρερ</i> : Τί εἶναι ἄνθρωπος. Μετάφ. - Σχόλια Θ. Γέρου	9	1
» » : » » » » » »	14	2
» » : » » » » » »	13	3
<i>Βασιλ. Α. Κονιδιτσιώτου</i> : Διαλεκτικὴ Ἀγωγή	3	1
» » : » » » »	11	2
<i>Βασ. Ι. Δαζανᾶ</i> : Abbé de l' Erpée, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀγωγῆς τῶν κωφαλάλων	215	10
<i>Γεωργίου Μαραγκουδάκη</i> : Ψυχολογία Μαθήσεως καὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα	140	9
» » : Στοιχεῖα Νευροφυσιολογικῆς Ψυχολογίας	14	1
<i>Ἄντ. Μπενέκου</i> : Εἰσαγωγή στὴν Ψυχολογία τοῦ Bruner	22	2
» » : » » » » »	19	3
» » : Προβλήματα καὶ πειραματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν	107	8

	Σελ.	Τεύχος
Ι. Σ. Μπρούνερ : «Η έννοια τῆς δομῆς στὴ σύγχρονη Παιδαγωγική» κατὰ μετάφραση Γ. Μαραγκουδάκη καὶ Ἀντωνίου Μπενέκου	11	5
Κ. Πασάκου : Σύγχρονος ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μέθοδοι εἰς Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικὴν	21	1
» » : » » »	32	2
Γ. Κ. Παπαγεωργίου : Δυσκολίες στὴν ἀνάγνωση καὶ γραφὴ .	199	10
Τριαντ. Τριανταφύλλου : Αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις εἰς τὴν Ἀγωγὴν	2	6
Κ. Χάρη : Ἡ ἐπιστημονικότης τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ στάθμη τῶν σπουδῶν του	78	7
Λ. Χουσιάδα : Παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐπαγωγικὴ καὶ παραγωγικὴ σκέψη	4	2

II. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ - ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΨΥΧΙΚΗ - ΥΓΙΕΙΝΗ

Διδακτικοὶ πειραματισμοὶ

Α. Βουγιούκα : Ἐνα εὐκαιριακὸ θρησκευτικὸ μάθημα	181	9
» » : Ἡ προσφορὰ τοῦ Ζαχ. Παπαντωνίου στὰ παιδικὰ γράμματα	36	2
Θεοφράστου Γέρον : Ἡ Ὄρθογραφία τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 διδακτικὸν πρόβλημα τοῦ σχολείου	47	3
» » : » » »	35	4
» » : » » »	32	5
Α. Κακαβούλη : Παιδικὰ ἐλαττώματα καὶ ἡ ἀντιμετώπισίς των εἰς τὸ σχολεῖον	39	4
Εὐθ. Κασιώλα : Πορίσματα τέστ Ἀναγνώσεως	30	1
» » : » » »	44	2
» » : » » »	18	4
» » : » » » καὶ Ἀριθμητικῆς	15	5
» » : Τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων μαθητῶν στὸ σχολεῖο	186	9
» » : » » »	230	10
Ἀντ. Κρέτση : Ἡ μαθητοποίηση τοῦ μαθητοῦ	26	1
» » : » »	32	2
Γ. Κυριαζοπούλου : Ἡ Σύνταξις τοῦ συγχρόνου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος	34	1
» » : » » »	48	2
Ν. Δυμπέρη : Πρότυπα Δημοτικὰ Σχολεῖα	132	8
Γ. Μαραγκουδάκη : Σχέδιον Ἀναλ. Προγραμ. τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημ. Σχολείου	1	3

		Σελ.	Τεύχος
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Συμβολή εις τὸ πρόγραμμα συγκεντρώσεως τῆς διδακτέας ὕλης	24	4
	» » : » » » »	27	6
<i>Τφ</i>	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικότητος εἰς τὸ παιδί	26	2
»	» » : » » » »	26	3
»	» » : » » » »	12	4
»	<i>Εὐαγ. Παπαγιαννάκη</i> : Τὰ τρία «Τί»	21	4
»	<i>Δ. Κ. Παλυβοῦ</i> : Ἡ ψυχολογία τῶν πεποικισμένων παιδιῶν	174	9
»	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Προσπάθειαι ψυχολογικῆς καὶ Παιδαγωγικῆς παρακολουθήσεως τοῦ μαθητοῦ	195	9
	» » : » » » »	243	10
	<i>Ν. Πετρουλάκη</i> : Πηγαι καὶ μορφῆ μαθήσεως	28	5
	<i>Ἐλπ. Σταματάκη</i> : Ἡ φιλολογία τῶν παιδιῶν	228	10
<i>Ε</i>	<i>Ἰω. Χαραλαμποπούλου</i> : Τὰ προβλήματα τῆς Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ λαοῦ μας	38	1

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

	<i>Θ. Γέρον</i> : Educational Strategy for developing Societies τοῦ Adam Curle — Κριτικὴ Ἀνάλυση	90	7
	<i>Τ. Κυριαζοπούλου</i> : Ἡ Ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως	137	8
	<i>Ἰω. Καμπανᾶ</i> : Ἐπιθεώρηση τοῦ βιβλίου Ἰω. Κυριαζικίδου : «Εἰσαγωγή στὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸν»	148	10
	<i>Κ. Κίτσου</i> : Ἰδρυσις Ἰνστιτούτου τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς	35	5
	<i>Ν. Μπάρκα</i> : Ἐκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν Ἀθῆναις συγκληθέντος Διεθνoῦς Συνεδρ. Μαθημ)κῶν	40	6
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Ἐπιθεώρηση βιβλίου : 1) Ἐλπ. Σταματάκη : «Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων» 2) Reiser - Leythman - Frankl - Lefgren : «Μιὰ προσπάθεια συνενώσεως τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως» Μεταφρ. Σχόλια Τρ. Τριανταφύλλου καὶ Γ. Μαραγκουδάκη. 3) Δ. Κ. Βακάλη : «Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτικὴ Διδασκαλία»	95	7
	» » : Ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ βιβλίου Ν. Πετρουλάκη : «Γενικὴ Διδακτικὴ»	147	8
	<i>Γ. Ζύδη</i> : Στατιστικὴ περὶ ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως	52	2
	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Διεθνῆς ἐκπαιδευτικὴ κίνησις	43	1
	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Βιβλιοκρισία τοῦ βιβλίου «Ἡ Κρήτη τοπίον, ἀνθρωποι, γεγονότα, θρύλοι» — Λ. Γ. Πετρίδη	48	6
	<i>Τ. Τριανταφύλλου</i> : Ὁργάνωσις Σεμιναρίου	56	2

ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Τοῦ κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΛΥΜΠΕΡΗ

Ἀναπληρωτοῦ Ἐπιθεωρητοῦ

Α' Ἐννοια καὶ ἀξία τούτων

Εἰς τὴν χώραν μας λειτουργοῦν Πρότυπα Δημοτικά Σχολεῖα, δυνάμει τῶν ὑπ' ἀριθ. 97431 καὶ 132599 τοῦ 1951 ἐγκυκλίων τοῦ Σ) τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Θεσσαλονίκης καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ μερίμνη τῶν κ.κ. Ἐπιθεωρητῶν καὶ Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν. Τὰ ἐν λόγῳ σχολεῖα χρησιμεύουν ὡς κέντρα δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς τῶν νεωτέρων παιδαγωγικῶν ἀρχῶν καὶ μεθόδων ἐργασίας. Εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν φοιτοῦν τριάκοντα περίπου μαθηταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων (ἀποκλείονται οἱ ἀνωμαλοὶ) ἐπιλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων, ἵ-

να προέρχονται ἀπὸ οἰκογενείας διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων.

Εἰς τὰ πρότυπα σχολεῖα ἐργάζονται κατὰ προτίμησιν μετεκπαιδευθέντες ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδάσκαλοι, οἵτινες θεωροῦνται ὡς φορεῖς τῶν νεωτέρων παιδολογικῶν ἀντιλήψεων, ἐξαιρέσει ἐνίων ἐξ αὐτῶν, ἀπασχολουμένων, δυστυχῶς, εἰς τὰ γραφεῖα τῶν Ἐπιθεωρητῶν, καὶ οἱ ἰκανότεροι ἐκ τῶν λοιπῶν διδασκάλων ἐκάστης ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας. Οὗτοι, καθοδηγούμενοι παρὰ τῶν Ἐπιθεωρητῶν καὶ συνεργαζόμενοι ἐν ἀγαστῇ πρὸς ἀλλήλους συμπνοία, προσπαθοῦν νὰ προσαρμόσουν τὰ ποικίλα παιδευτικὰ μέσα εἰς τὴν φύσιν τοῦ Ἑλληνόπαιδος καὶ

πνευματικόν του χωνευτήριον εἰς ἀπρητισμένην φιλοσοφικὴν θεωρίαν καὶ ἐβουλήθη δι' αὐτῆς νὰ ἀναμορφώσῃ καὶ ἀνακαινίσῃ τὴν ἐποχὴν του.

Διὰ τῶν θεωριῶν του ἐκήρυξεν ὡς κριτὴν δικαιοσύνην καὶ πηγὴν τοῦ ὄρατος καὶ ἀοράτου κόσμου τὸν Παντοκράτορα Θεόν. Προσέδωκε χαρὰν καὶ ἐλπίδα εἰς τὴν ζωὴν, διὰ τῆς ἀθανασίας καὶ ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους αἰσιοδοξίαν.

Διὰ τῆς διδασκαλίας του κατέσειε τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς καὶ διὰ τοῦ λαμπροτάτου παραδείγματός του κατεγοήτευε τὰ πλήθη.

Ἐδίδασκε τὸν αὐτοέλεγχον, «πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτέλεσθη;», (28) ἀνεμόχλευε καὶ ἀφύπνιζε τὰς συνειδήσεις, «πάντων δέ μάλιστ' αἰσχύνεο σαυτόν», (29) ἀπὸ τὴν ταραχὴν τῶν παθῶν καὶ τὴν νάρκην τῆς ἀδρανείας.

Ἐπεδίωκε νὰ ἐνθρονίσῃ τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν κοινωνίαν, διὰ τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας ὑπὸ τῶν ἀρίστων καὶ τὴν σωφροσύνην εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς, διὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀσκήσεως σώματος καὶ ψυχῆς πρὸς ἑναρμόνισίν των.

Εἰς τὴν σκληράν, τὴν αἰώνιαν καὶ τραγικὴν πάλην τοῦ ἀνθρώπου, μετὰ τῆς ἐνοικούσης εἰς αὐτὸν ἀμαρτίας, «λυγρὰ γὰρ συνοπαδὸς Ἔρις», (30) διείδεν, πρὶν καταυγᾶσθαι τὸ ἀφθόνως ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἐκχυθὲν Θεῖον Φῶς, ὅτι δοκιμάζεται καὶ ἀγωνίζεται ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸν στέφανον τῆς νίκης, διὰ τὴν εὐδαιμονίαν.

«Ἦν δ' ἀπολείψας σῶμα εἰς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθης, ἔσσεαι ἀθάνατος, Θεὸς ἀμβροτος, οὐκέτι θνητός». (31)

ΑΡ. ΜΠΟΥΡΝΑΚΑΣ

28. Χρυσᾶ Ἐπιθ. Πυθαγόρου: Πάπυρος στ. 42.

29. Χρυσᾶ Ἐπιθ. Πυθαγόρου: Πάπυρος στ. 12.

30. Χρυσᾶ Ἐπιθ. Πυθαγόρου: Πάπυρος στ. 59.

31. Χρυσᾶ Ἐπιθ. Πυθαγόρου: Πάπυρος στ. 70 - 71.

πειραματίζονται ἐπὶ τῶν συγχρόνων παιδαγωγικῶν μεθόδων ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς νεοελληνικῆς πραγματικότητος.

Πρὸς τούτοις προβαίνουν εἰς σωματικὰς μετρήσεις τῶν τροφίμων, τῆ ἐποπτεία τοῦ Σχολιάτρου, τηροῦν ψυχογραφήματα τῶν ἀνωμάτων ἰδία μαθητῶν (ἀνωμάτων ὑπὲρ τὸ κανονικόν), ἅτινα βοηθοῦν αὐτοῖς εἰς τὸ νὰ γνωρίσουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὴν ψυχοφυσικὴν ἀτομικότητα καὶ τὴν ἰδιοφυίαν αὐτῶν, διδάσκουν ὑποδειγματικῶς τὰ μαθήματα ἐνώπιον τῶν συναδέλφων των καὶ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς αὐτῆς περιφερείας, δικαιολογοῦν τὴν τηρηθεῖσαν πορείαν ἐκάστου μαθήματος καὶ λύουν τὰς τυχόν ἀπορίας των κατ' ἰδίαν ἢ ἐν εἰδικῇ συνεδρίᾳ.

(Πηγαί:) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν, Γενικὴ Διδακτικὴ καὶ Ψυχολογία τοῦ παιδὸς Ν. Ἐξαρχοπούλου, Ζητήματα σχολικῆς πράξεως, Εὐαγγέλ. Παπαϊωάννου, Σκοπὸς ἀγωγῆς τῶν Ἑλληνοπαίδων, Γ. Σκουτεροπούλου. Ἡ διδασκαλία τῆς γεωγραφίας κατὰ τὸ Σχολεῖον Ἐργασίας Ν. Λυμπέρη.

Οὕτω παιδαγωγοῦνται φυσικώτερον οἱ παῖδες, διαφυλασσομένης τῆς ψυχοφυσικῆς των ὑγείας, γεννᾶται μία εὐγενὴς ἀμίλλα τῶν διδασκάλων μας πρὸς διαρκῆ αὐτοαγωγήν καὶ ἀνέλιξιν αὐτῶν καὶ ἐκκολάπτονται τὰ ἡγετικά στελέχη τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἐκ τῶν εἰρημένων, διαφαίνεται, φρονοῦμεν, ἡ σπουδαιότατη παιδαγωγικὴ ἀξία τῶν λειτουργούντων παρ' ἡμῖν προτύπων δημοτικῶν σχολείων καὶ ἡ ἀνάγκη ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας πολλῶν τοιούτων, ὥστε ν' ἀνέλθῃ δι' αὐτῶν ἡ στάθμη τοῦ πολιτισμοῦ τῆς χώρας μας καὶ διαλάμπουν τ' ἀνώτερα ἰδανικὰ τῆς Φυλῆς μας, ἅτινα θὰ καταυγᾶσουν τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ θ' ἀπαλλάξουν τὴν σκέψιν αὐτῆς ἀπὸ τὸ φάσμα τοῦ πυρηνικοῦ πολέμου.

Β' Σκοπὸς λειτουργίας τῶν Προτύπων

Κατὰ τὴν γνώμην μας, τὰ πρότυπα δημοτικὰ σχολεῖα δεόν νὰ ἔχωσιν ὡς ἀ-

μεσώτατον σκοπὸν οὐχὶ τὴν δημιουργίαν ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως (διευθυντῶν πολυταξίων σχολείων καὶ Ἐπιθεωρητῶν) ὡς ἀπέβλεπεν ὁ Ἀναγκαστικὸς Νόμος 2029)39, ἀλλὰ τὴν ταχύτεραν ἐπιμόρφωσιν καὶ ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν ὅλων τῶν διδασκάλων τῆς Πατρίδος μας.

Γ' Ὁργάνωσις καὶ λειτουργία τῶν Προτύπων

Ἴνα καταστῶσιν ὅμως τὰ σχολεῖα ταῦτα πραγματικῶς πρότυπα, δεόν νὰ ὀργανωθῶσι καὶ λειτουργήσωσιν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς νεοελληνικῆς πραγματικότητος καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἐπηρείαν τῶν παιδαγωγικῶν θεωριῶν τῶν ξένων χωρῶν καὶ τῶν ἐμπνεύσεων τῆς στιγμῆς. Καὶ ἐξηγοῦμεθα. Πρέπει πρωτίστως νὰ τοποθετηθῶσιν εἰς αὐτὰ διδάσκαλοι ἱκανοί, δημιουργικοί, πρόθυμοι, κεκτημένοι ἰδιαιτέραν τινα ἰδιοφυίαν ἢ ἐπίδοσιν εἰς τὰ τεχνικὰ μαθήματα καὶ τὴν Γυμναστικὴν καὶ μῦσαι ἀνωτέρων ἰδεωδῶν — οἵτινες δὲν θὰ ἐξαρτοῦν τὴν ἐπιτυχίαν λειτουργίας τῶν προτύπων ἀπὸ τὴν ἀφθονίαν τῶν ἐποπτικῶν μέσων καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν δυναμικότητα καὶ τὴν πίστιν αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐπὶ τὸ θεῖον ἔργον τῆς ἀγωγῆς τῶν νέων μας. Εὐνόη-εῖναι ὅτι οὗτοι θὰ ἐξευρεθῶσιν ὑπὸ τῶν κ. Ἐπιθεωρητῶν βάσει ἀντικειμενικῶν κριτηρίων καὶ οὐχὶ βάσει τῶν συμπαθειῶν ἢ ἐμμέσων ὑποδείξεων τρίτων.

Λεύτερον νὰ ἐπιδιωχθῇ προσοδευτικῶς ἡ ἀνέγερσις καλῶν διδακτηρίων πληρῶντων τοὺς ὅρους ἐπιτυχοῦς λειτουργίας των.

Τρίτον καὶ σπουδαιότερον. Ν' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσαγομένων ἐν τῇ μετεκπαιδεύσει τοῦ Πανεπιστημίου διδασκάλων, ὥστε ἐντὸς μιᾶς πενταετίας νὰ μετεκπαιδευθοῦν τοῦλάχιστον 1000 εἰσέτι δημοδιδάσκαλοι, οἵτινες θὰ ἐφαρμόσουν μεθοδικῶς ἐν τῇ σχολικῇ πράξει τὰς ἀρχὰς τοῦ Νέου Σχολείου καὶ βοηθήσωσιν τοὺς λοιποὺς συναδέλφους των εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μορφώσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων ἢ ὅπερ τὸ προσημύ-

τερον, προστεθῶν εἰς τὰς παιδ. Ἀκαδημίας, δύο ἀκόμη ἔτη σπουδῶν, ὥστε οἱ διδάσκαλοι τῆς αὔριων νὰ εἶναι καὶ ἐπιστήμονες παιδαγωγοί, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ σοβαρὸν ἔργον των. Οἱ διδάσκαλοι οὗτοι θὰ δύνανται νὰ ὀργανώσουν εὐσυνειδήτως καὶ ἐλευθέρως τὸν τε ἐσωσχολικὸν καὶ ἐξωσχολικὸν βίον τῶν μαθητῶν ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ σχολείου ἐργασίας καὶ, χρησιμοποιοῦντες ἐν ἀρμονικῇ διατάξει καὶ ἐνότητι ἀπάσας τὰς θεμελιώδεις μορφὰς τῆς φυσικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀγωγῆς, ἦτοι τὸ παίγνιον, τὴν ἐορτήν, τὴν κοινωνικὴν συναναστροφὴν, τὴν ἐργασίαν (κοινὴν — ὁμαδικὴν — ἀτομικὴν) καὶ τὴν διδασκαλίαν, θὰ προσδίδουν εἰς τὸν ψυχικὸν βίον τοῦ τροφίμου τὴν μόνιμον καὶ σταθερὰν μορφήν ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀγωγή. Ἐὰν υἱοθετηθῇ ἡ ἀποψις αὕτη ὑπὸ μιᾶς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως, θὰ δυνηθῇ ὁ διδάσκαλος νὰ παίξῃ σοβαρῶς τὸν ρόλο του ὡς λαοπαιδευτοῦ καὶ μύστου ὑψηλοτέρων ἰδεωδῶν. Καὶ πρέπει νὰ ἐνδιαφεροθῶμεν περισσότερο διὰ τὴν μορφωσιν τοῦ διδασκάλου μας, διότι εἰς τοῦτον ἐμπιστευόμεθα τὰ σπλάχνα μας καὶ τὸ μέλλον τῆς Φυλῆς μας. Δὲν εἶναι ἐπομένως ὑπερβολὴ ἂν ἀξιώσωμεν ὅπως οὗτος εἶναι καλλιεργημένος ἄνθρωπος καὶ ἡγετικὴ μορφή μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἐπιστημόνων τῆς χώρας μας. Ἔως ὅτου πραγματοποιηθῇ τὸ ἰδανικόν μας τοῦτο, ἄς προαχθοῦν τοῦλάχιστον τὰ πληθωρικὰ μας σχολεῖα καὶ ἄς διορισθοῦν περισσότεροι διδάσκαλοι, ὥστε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν τεσσαράκοντα ἕως πεντήκοντα μαθητῶν καὶ οὐχὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν σήμερον, διότι ἄλλως μόνον ὁ τίτλος τοῦ σχολείου μας θ' ἀλλάξῃ καὶ οὐχὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

Δ' Ἰδρυθησόμενα Σχολεῖα

Ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι πρέπει νὰ ὀργανωθῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐκπαιδευτικῇ περιφερείᾳ οἱ ἐξῆς τύποι σχολείων: Ἐν Πρώτῳ Μονοτάξιον εἰς τὴν ὑπαιθρον καὶ ἐγγύτερον τῆς ἑδρας τοῦ Ἐπιθεωρη-

τοῦ, ἐν Πρώτῳ Λιτάξιον ὁμοίως ἢ ἐντὸς τῆς ἑδρας τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἐν Τριτάξιον, ἐν ἑξατάξιον καὶ Πρώτῳ Τάξις ἐντὸς τῆς ἑδρας τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, ἀποφευγομένων τῶν λοιπῶν τύπων, διότι ἐκπροσωποῦν ταῦτα τὰ 90% τῶν λειτουργούντων ἐν τῇ χώρᾳ μας σχολείων. Συνιστῶμεν δὲ τὴν συγκρότησιν τούτων ἐκεῖ ὅπου ἡ φύσις καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς Ἑλληνικῆς πραγματικότητος τοποθετοῦν αὐτά. Διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν σχολείων ἄς ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ παράγοντες διδακτηρικῆς καταστάσεως καὶ ἀριθμοῦ μαθητῶν, προτιμωμένων τῶν ἐχόντων καλλιτέρους διδακτηρικὰς χώρους μετ' ἐπαρκῶς ὑλικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ εὐρισκομένων εἰς θέσιν πυκνοτέρας συγκοινωνίας, ἵνα ἐπισκέπτωνται αὐτὰ τακτικώτερον οἱ διδάσκαλοι.

Ἐπιβάλλεται τέλος νὰ ρυθμισθῶσι προοδευτικῶς τὰ ἐπόμενα, ἅτινα ἀνάγονται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν τῶν σχολείων:

Α' Εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ὀργάνωσιν τῶν σχολείων

1. Νὰ εὐπρεπισθῶσιν ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς αἱ αἵθουσαι τοῦ διδακτηρίου καὶ νὰ ἐφοδιασθῶσιν αὐταὶ μὲ ὅλα τὰ γνωστὰ μέσα, ἦτοι θρανία δίδετρα ἢ τραπέζια ἀτομικὰ καὶ ὁμαδικὰ, πίνακες ἐπιτοίχιοι καὶ στρεπτοί, ἐρμάρια διὰ τὴν τοποθέτησιν χειροτεχνικῶν ἐργαλείων, ὑλικῶν καὶ μαθητικῶν ἔργων, ὄργανα Φυσικῆς Πειραματικῆς, Χημείας καὶ Γυμναστικῆς, ἐργαλεῖα σχολικοῦ κήπου, χάρται διάφοροι — ἱστορικοὶ καὶ γεωγραφικοὶ — γεωμετρικὰ σώματα, κ.τ.τ. Νὰ διευρυνθῶσι τὰ προαύλια καὶ τὰ γυμναστήρια τῶν σχολείων καὶ νὰ δημιουργηθῶσι σχολικοὶ κήποι, ὅπου δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι, ἵνα καλλιεργηθῶσιν ὑπὸ τῶν μαθητῶν ὑποδειγματικῶς. Καλὸν εἶναι νὰ ἐφοδιασθῶσιν οὗτοι μὲ μικρὰ ζωοτροφεῖα καὶ μελισσοκομεῖα.

2. Νὰ ἐγκατασταθῶσι καὶ λειτουργήσωσιν ὑποδειγματικῶς λουτρά καὶ ἐστίαι συσσιτίων διὰ τοὺς ἀπόρους τοῦλάχιστον τῶν μαθητῶν.

3. Νὰ ἐφοδιασθῶσι τὰ σχολεῖα μὲ σχολικὸν κινηματογράφον.

Οὕτω τὰ σχολεῖα μας, τῇ συνεργασίᾳ διδασκάλων καὶ γονέων καὶ τῇ ἀρωγῇ τοῦ Κράτους μας, ἀπὸ σχολεῖα ἀνάγκης θὰ καταστῶσι βαθμιαίως, σχολεῖα συντόνου ἐργασίας καὶ ἐν τέλει «Πρότυπα Σχολεῖα» λειτουργοῦντα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ σχολικοῦ ἐδάφους ἐκάστης περιφερείας.

Β' Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν τῶν προτύπων σχολείων

Ἄλλὰ διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ ὄλιγός, εἰδολογικὸς καὶ ἠθικὸς σκοπὸς τῶν προτύπων δημοτικῶν σχολείων (Μορφωσις ἀρμονικῆς προσωπικότητος τῶν παιδίων) δὲν περιοριζόμεθα ἐν τῇ ἀπαιτήσει ὅπως λαμβάνονται ὑπ' ὄψει ἅπαντες οἱ προμνημονευθέντες ὅροι καλῆς λειτουργίας τῶν Προτύπων, ἀλλὰ ζητοῦμεν νὰ ἱκανοποιῶνται καὶ αἱ κάτωθι ἀπαιτήσεις, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν τῶν σχολείων.

1. Ἡ μεθοδικὴ ὀργάνωσις τῆς διδακτικῆς ἐργασίας δεόν νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῶν διδαγμάτων τῆς συγχρόνου σχολικῆς καὶ μορφωτικῆς μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως καὶ νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἅπαντες οἱ παράγοντες, βάσει τῶν ὁποίων ἢ μὲν διδακτικὴ ἐνέργεια θὰ καθίσταται καρποφόρος καὶ παιδευτικὴ, ἢ δὲ μάθησις καὶ φυσικὴ κατάστασις τῶν μαθητῶν θὰ τελοῦν ἐν συμμετρίᾳ καὶ αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις αὐτῶν θὰ καλλιεργοῦνται σκοπίμως καὶ πολυμερῶς.

2. Οἱ διδάσκαλοι τῶν προτύπων δεόν νὰ ρυθμίζωσι τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ἔχοντες πάντοτε ὑπ' ὄψει τὸ συμφέρον καὶ μόνον τῶν μαθητῶν. Ἡ πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν ἁδολογῶν ἀγάπη καὶ ἡ πίστις τῶν εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς παιδείας ἄς εἶναι δι' αὐτοὺς αἱ κυριώτεραι πηγαὶ ἐνθαρρύνσεως καὶ ἐμπνεύσεως. Περιττὸν θεωροῦμεν νὰ ἐξάρωμεν, ὅτι οὗτοι δεόν νὰ ἔχωσι περισσότερον τῶν ἄλλων συναδέλφων τῶν σαφῆ συνείδησιν τῆς ἐννοίας, τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ ὑποκειμένου τῆς ἀγωγῆς.

3. Νὰ καταρτίζηται ἐπιμελῶς τὸ ὄρο-

λόγιον πρόγραμμα ἐργασιῶν τοῦ σχολείου, βάσει τῶν δεδομένων τῆς ψυχολογίας καὶ παιδαγωγικῆς διὰ τῆς ὀρθοτέρας ρυθμίσεως τῶν προῖνῶν καὶ ἀπογευματινῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐλευθέρων ἢ ἡμιελευθέρων ἀσχολιῶν τῶν μαθητῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὰς μ.μ. ὥρας.

4. Νὰ καταβάλληται ἰδιαίτερα προσπάθεια ὅπως τὰ ζητήματα ὀργανώσεως καὶ τελέσεως σχολικῶν ἐορτῶν, συγκεντρώσεων γονέων, διδακτικῶν περιπάτων καὶ ἐκδρομῶν, γυμναστικῶν ἐπιδείξεων, ὡς καὶ ἅπαντα τὰ ζητήματα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐσωσχολικὴν ζωὴν τῶν παιδίων, λαμβάνουν τὴν προσήκουσαν θέσιν ἐν τῇ ὅλῃ μερίμνῃ τῆς δράσεως τοῦ διδασκάλου.

5. Νὰ τονωθῇ ἰδιαίτερος ἡ ἐσωσχολικὴ ζωὴ τῶν μαθητῶν διὰ τῆς λελογισμένης εἰσαγωγῆς τοῦ συστήματος μαθητικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ αὐτοαγωγῆς, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν παράλληλον δρᾶσιν τῆς μαθητικῆς χορωδίας, τῶν ομάδων Ε. Σ.Ν., τῶν ομάδων σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ τὴν ὑποδειγματικὴν ἐκτέλεσιν τῶν κηπουρικῶν ἐργασιῶν, ἐκθέσεων διαφόρων μαθητικῶν ἔργων, προπαρασκευαζομένων κυρίως κατὰ τὰ ἐλεύθερα ἀπογεύματα, ὅτε θὰ τελῆται καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ σχολικοῦ κήπου καὶ ἡ καλύτερα ἐποπτεία τοῦ ὑπάρχοντος μικροῦ ζωοτροφείου καὶ μελισσοκομείου.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων, ἄς γίνωνται ἀναδασιώσεις ἀσκεπῶν χώρων, ἐξυγιάνσεις περιοχῶν σχολείου, τήρησις ἡμερολογίου ἐργασίας τῶν μαθητῶν, ἐκκλησιασμὸς τῶν μαθητῶν καὶ συμμετοχὴ αὐτῶν εἰς τὰς παρελάσεις καὶ τὸν προσκοπισμὸν, ἐπισκέψεις ἀσθενῶν καὶ ψυχαγωγία αὐτῶν, ἀλληλογραφία τούτων μὲ τοὺς μαθητὰς ἄλλων σχολείων τῆς Ἑλλάδος ἢ ξένης.

6. Οἱ διδακτικοὶ πειραματισμοὶ ἐπὶ Προτύπων τάξεων ἄς περιορίζονται κατ' ἀρχὰς εἰς ὀλίγα μαθήματα διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς τριμεροῦς διδακτικῆς πορείας ἐργασίας, εἰσαγομένων κατὰ σειρὰν τῶν ἐπομένων μαθημάτων: Κατὰ τὸ πρῶτον σχολικὸν ἔτος ἄς διδάσκωνται πειραματικῶς τὰ γλωσσικὰ μαθήματα

καὶ τὰ τεχνικά, κατὰ τὸ δεύτερον τὰ μαθηματικά καὶ τὰ τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὸ τρίτον τὰ φυσιογνωστικά, κατὰ τὸ τέταρτον τὰ θρησκευτικά καὶ τέλος τὰ ἱστορικά μαθήματα.

Οὕτω φρονοῦμεν, ὅτι θὰ ὠφεληθῶσι τὸ σύνολον τῶν συναδέλφων, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν προσόντων καὶ τῶν ἱκανοτήτων ἀφομοιώσεως αὐτῶν.

7. Οἱ διδάσκαλοι θὰ ὠφεληθῶσι περισσότερο, ὅταν καὶ αἱ λοιπαὶ εἰσαγόμεναι καινοτομίαι χαρακτηρίζονται ἀπὸ συντηρητικότητας, διότι, ὡς τονίζεται καὶ ὑπὸ τῶν εἰδικῶν, τὰ σχολεῖα ἡμῶν εἶναι σχολεῖα ἀνάγκης. Αἱ προσπάθειαι ἐπομένως ἡμῶν ἄς τείνωσιν εἰς τὴν ὑποδειγματικὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων τῆς Ἑλληνικῆς πραγματικότητος.

Εἰς τὸν τέλειον τύπον τοῦ Προτύπου θὰ φθάσωμεν προσδευτικῶς, ἀφοῦ πληρωθῶν οἱ ὅροι δημιουργίας ἱκανοῦ διδακτικοῦ προσώπου καὶ ἀνεγέρσεως τελείων διδακτηρίων κ.τ.τ. Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, ἄς γίνῃ ἡ εἰσαγωγή τῆς ἐνιαίας διδασκαλίας κατὰ τὸ πρῶτον σχολικὸν ἔτος εἰς τὴν πρώτην τάξιν τοῦ Προτύπου, κατὰ τὸ δεύτερον εἰς τὴν δευτέραν τάξιν καὶ κατὰ τὸ τρίτον εἰς τὴν τρίτην καὶ ἄς ἀφήνωνται ἀπερίσπαστοι οἱ διδάσκαλοι μέχρι τοῦ Μαρτίου νὰ ἀποκρυσταλλώσιν ἐν τῇ πράξει τὸ σύστημα αὐτῶν, ἀκολούθως δὲ ἄς παρακολουθοῦν τὰς διδασκαλίας αὐτῶν καὶ οἱ λοιποὶ διδάσκαλοι καθ' ὁμάδας ἢ κατὰ μόνους, ἢ καὶ παρουσία τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. (Ἡ σειρά ἐπισκεπτῶν θὰ καθορίζεται ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ). Ἄς διατυποῦνται τέλος ἐγγράφως αἱ κύρια γραμματῆς μεθοδικῆς πορείας ἐκάστου μαθήματος, ὥστε περὶ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους καθίσταται ἐφικτὸς ὁ ἀπολογισμὸς τῆς συντελεσθείσης ἐργασίας καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τῆς συντελεσθησομένης τοιαύτης.

Ἐν εἰδικῇ συνεδρίᾳ ἄς καθορίζωνται καὶ τὰ ὑπὸ λύσιν προβλήματα καὶ ἄς λαμβάνωνται σχετικαὶ ἀποφάσεις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἄλλων παραλλαγῶν ἢ ἀποκλίσεων ἐκ τοῦ Ἀναλυτικοῦ προγράμματος, κατόπιν ἀναμετρήσεως προσώπων καὶ δυνάμεων διδασκάλων τε καὶ μαθη-

τῶν.

8. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν ἄς τηρῶνται αἱ κάτωθι βασικαὶ ἀρχαί, αἵτινες ἐξαιροῦνται διὰ τὴν Παιδαγωγικὴν τῶν ἀξίαν ὑπὸ πολλῶν ἐπιφανῶν παιδαγωγῶν:

α) Ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτενεργείας, β) ἡ πρόσκτησις ἐποπτειῶν, γ) ἡ πρόσκτησις ἐννοιῶν, δ) ἡ κριτικὴ καὶ ὁ αὐτοέλεγχος, ε) ἡ κατασκευὴ τῶν πραγμάτων ὑπὸ τῶν μαθητῶν — ἀρχὴ τῆς ἐργασίας — στ') ἡ καλλιέργεια τῆς ἰδιοφυίας καὶ ἡ εἰσαγωγή τῶν μαθητῶν εἰς τὰς μεθόδους τοῦ αὐτοτελῶς ἐργάζεσθαι, ὡς διασαφηνίζονται ἐν τῇ «Εἰσαγωγῇ τῆς Παιδαγωγικῆς» τοῦ Ν. Ἐξαρχοπούλου.

9. Ἡ τριμερὴς διδακτικὴ πορεία δὲν θὰ ἐφαρμόζηται ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ὁμοιομορφα καὶ ἀμετάβλητα ὡς γενικὴ μορφή εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας καὶ ἐφ' ὅλων τῶν προβλημάτων, ἀλλὰ θὰ προσαρμόζεται εἰς τὴν ἰδιορρυθμίαν ἐκάστου μαθήματος καὶ εἰς τὴν φύσιν ἐκάστου παιδὸς καὶ θὰ περιλαμβάνῃ ποικιλίαν μορφῶν ἐργασίας, αἵτινες ὡς ἀναφέρομεν καὶ ἐν τῇ σελίδι 71 τοῦ βιβλίου μας «Ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας κατὰ τὸ Σχολεῖον Ἐργασίας», ἐνούμεναι κατὰ τὰ βασικά των γνωρίσματα εἰς μικρὰς καὶ μεγάλας ὁμάδας, θ' ἀπαρτίζουσι τὸ σύστημα τῆς γενικῆς μορφῆς ὡς γενικῆς κατευθύνσεως τῆς σχολικῆς ἐργασίας.

10. Ὁ διδάσκαλος ἄς προσπαθῇ διαρκῶς νὰ ἐνισχύῃ καὶ ἐξελίσῃ τὰς δημιουργικὰς καὶ παραγωγικὰς ἱκανότητας τῶν μαθητῶν διὰ τοῦ παραδείγματος, διὰ τῆς μεθοδικῆς του διδασκαλίας, διὰ τῶν ὁδηγιῶν του καὶ γενικῶς διὰ τῶν ποικίλων ἐλκυστικῶν μέσων ἀγωγῆς καὶ οὐχὶ διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ καταναγκασμοῦ. Ἄς ἐνισχύῃ τὰς αὐθορμήτους προσπάθειας αὐτῶν, ἄς ἀπομακρύνῃ τὰ παρεμβαλλόμενα κωλύματα, ἅτινα δὲν θὰ δύναται ὁ μαθητὴς ἀφ' ἑαυτοῦ ἢ τῇ συνεργασίᾳ τῶν συμμαθητῶν του νὰ αἴρῃ, ἄς ὑποβοηθῇ αὐτὸν ὅπως καθίσταται διαρκῶς περισσότερο ἀνεξάρτητος καὶ προσκτᾶται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροτέραν συνείδησιν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ καὶ γενικῶς ἄς ἔχη πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι ἡ ἀγωγή καὶ ἡ διδασκαλία πάν-

ΕΠΕΚΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΦΟΙΤΗΣΕΩΣ

Γεωργίου Βασ. Κυριαζοπούλου
Υποδιευθυντοῦ Παιδαγ. Ἀκαδημίας

Τὰ τελευταῖα θαρραλέα μέτρα ὑπὲρ τῆς Παιδείας ἦσαν ἐπαναστατικά καὶ δυναμικά. Ἀνατάραξαν παλιὰ συστήματα καὶ παλιὰς στατικές καταστάσεις.

Ἡ ἐπέκτασις τῆς υποχρεωτικῆς φοιτήσεως ὡς τὸ 15ον ἔτος καὶ ἡ δωρεάν παιδεία εἶναι ἀπὸ τὰ λαμπρότερα ἐπιτεύγματα τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι γεγονός ἀναστασιακῶν, ἱστορικό.

Κάτι τέτοιες ἐπαναστατικές ἀποφάσεις γιὰ τὴν Παιδεία ἐφώτιζαν τὶς προσδοκίαι μου τὸ 1957, ὅταν ἀπὸ τὸ Λονδίνο ἐπρότεινα ὅπως ἡ ἐκπαίδευσις γίνῃ υποχρεωτικὴ ὡς τὸ 16ον ἔτος πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὡς τὸ 5ον ἔτος πρὸς τὰ κάτω* «Αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ ἐπιτευχθῇ ἀμέσως ἂν τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο γίνῃ ὀκτατάξιο μὲ τὴν προοπτικὴ νὰ γίνουιν στὸ ἐγγὺς μέλ-

* Ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἐκπαιδεύσεως. Ἐπιστημονικὸν Βῆμα τοῦ Διδασκάλου, Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1957.

λον υποχρεωτικὴς οἱ κατώτερες τάξεις τοῦ Γυμνασίου, γίνῃ δὲ υποχρεωτικὴ ἡ τελευταία τάξις τοῦ νηπιαγωγείου» (σελίς 15). Συνεπέρανα τελικῶς ὅτι «μὲ κατάλληλο προγραμματισμὸ θὰ ἤμποροῦσε ἐντὸς εἰκοσαετίας ἡ χώρα μᾶς ν' ἀποκτήσῃ ὄχι μόνον ὀκτατάξιο Δημοτικὸ, ἀλλὰ καὶ υποχρεωτικὴ Μέση Ἐκπαίδευσις», (σελίς 16).

Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα πέρασε μιὰ 7ετία ἀπραξίας, χωρὶς τὸ ζωτικὸ αὐτὸ πρόβλημα νὰ προωθηθῇ.

Ὅμως ἡ περίοδος αὐτὴ ἦταν περίοδος προπαρασκευῆς καὶ ἐπώασεως τοῦ προβλήματος, πού τελευταῖα ἔλαβε πλήρη ὠρίμανσι.

Ἄν ἀμελούσαμε καὶ τώρα, θὰ ἦταν ὡσάν ν' ἀφήναμε τὸν ὄριμο καρπὸ νὰ σαπίσῃ. Σύντομα δηλ. θὰ ἀντιλαμβανώμαστε ὅτι μᾶς ξεπερνοῦν οἱ ὑποανάπτυκτοι Ἀφρικανοὶ καὶ Ἀσιᾶτες, πού ὁ ρυθμὸς ἐξελιξέως τους ὄλο καὶ ἐπιταχύνεται. Νὰ γιὰτι τώρα μπαίνει ἐπιτακτικὸ

των τῶν μαθητῶν σκοπὸν ἔχει νὰ υποστηρίξῃ καὶ ὑποβοηθήσῃ τὴν αὐθόρμητον καὶ βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν πασῶν τῶν σωματικῶν, ψυχικῶν, πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν δεξιοτήτων καὶ δυνάμεων τῶν παιδῶν καὶ οὐχὶ νὰ πιέσῃ καὶ τυποποιήσῃ τὴν ἀτομικότητα αὐτῶν.

1. Ὁ βαθμὸς, τέλος, ἀρωγῆς τοῦ διδασκάλου μεταξὺ μαθητῶν καὶ μορφωτικῶν ἀγαθῶν ἅς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν παιδῶν καὶ ἀπὸ τὴν τεχνικὴν ἱκανότητα αὐτῶν περὶ τὸ αὐτοτελῶς ἐργάζεσθαι.

Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγεται ὅτι ἡ ἐπιτυχὴς λειτουργία τῶν Προτύπων ἐξαρ-

τᾶται ἐκ τῆς καλῆς συνεργασίας καὶ τοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν πολλῶν παραγόντων ἀγωγῆς τοῦ παιδὸς (πολιτείας — ἐκκλησίας — σχολείου — οἰκογενείας, ἐπιθεωρητῶν) καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἱκανῶν, δημιουργικῶν καὶ ἐμπνευσμένων διδασκάλων.

Κλείοντες τὴν παροῦσαν ἐργασίαν μᾶς ἐξαίρομεν καὶ τοῦτο: ὅτι ὁ διδάσκαλος θὰ δυνηθῇ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τὴν κοινωνίαν περισσότερα, ἂν ἔχῃ τὴν εἰλικρινῆ συμπαράστασιν καὶ καθοδήγησιν ὄλων τῶν Προϊσταμένων του καὶ αἰσθάνηται τὴν ἀγάπην τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς περιφερείας του.

